

Helsingborgs stads

Kompetensförsörjningsplan för el- och energibranschen

HELSEINGBORG

Innehållsförteckning

Introduktion	3
Vad och varför	3
Hur	4
Omvärldsanalys	5
Framtidens behov av el och energi	5
Dialoger	6
Nuvarande status och framtid	6
Från teori till handling	7
Insatser och prioriterade roller	7
Samverka regionalt	7
Anpassa utbildningsutbudet till arbetsmarknadens behov	7
Långsiktig samverkan mellan utbildning och bransch	7
Öka mångfalden – fler kvinnor in i branschen	8
Lyfta fram branschen och karriärvägarna	8
Utbildningsnivåer	9
Utbildningar inom el och energi	9
Gymnasial utbildning	9
Vuxenutbildning	9
Yrkehögskola (YH)	9
Ordlista och källor	11
Ordlista	11
Källor	11
Följ vårt arbete och ta kontakt	12

Introduktion

Vad och varför

Helsingborgs stad har tagit fram kompetensförsörjningsplaner för att arbeta mer strategiskt och effektivt med kompetensförsörjning. Vi vill skapa förutsättningar för att stärka tillväxten i Helsingborg.

Det innebär att vi tillsammans med prioriterade branscher kommer bredda perspektiven på kompetens och säkerställa tillgång till rätt kompetens för stadens tillväxt.

Arbetet med planerna ska

- förbättra matchningen mellan utbildningar och näringslivets behov
- öka utbildningarnas fyllnadsgrad
- stärka arbetsgivarnas engagemang och engagera fler företag.

Skåne förväntas uppleva en betydande ökning av elbehovet fram till 2045 (Energiföretagen, 2023). För att nordvästra Skåne ska kunna möta detta behov krävs tillgång till kvalificerad arbetskraft och en effektiv kompetensförsörjning. Det finns flera olika verksamhetstyper inom el- och energibranschen. Denna plan fokuserar på yrkesroller inom elkraft och eldistribution.

För att identifiera nödvändiga behov har vi genomfört dialoger med aktörer inom el- och energibranschen. Dessa dialoger har resulterat i förslag på processer så stadens insatser och utbildningar på bästa sätt matchar branschens behov i deras arbete mot fortsatt elektrifiering och i den gröna omställningen. Resultatet är denna kompetensförsörjningsplan som innehåller prioriteringar av yrkesroller, utbildningar eller andra insatser.

Helsingborgs plan för snabbare omställning

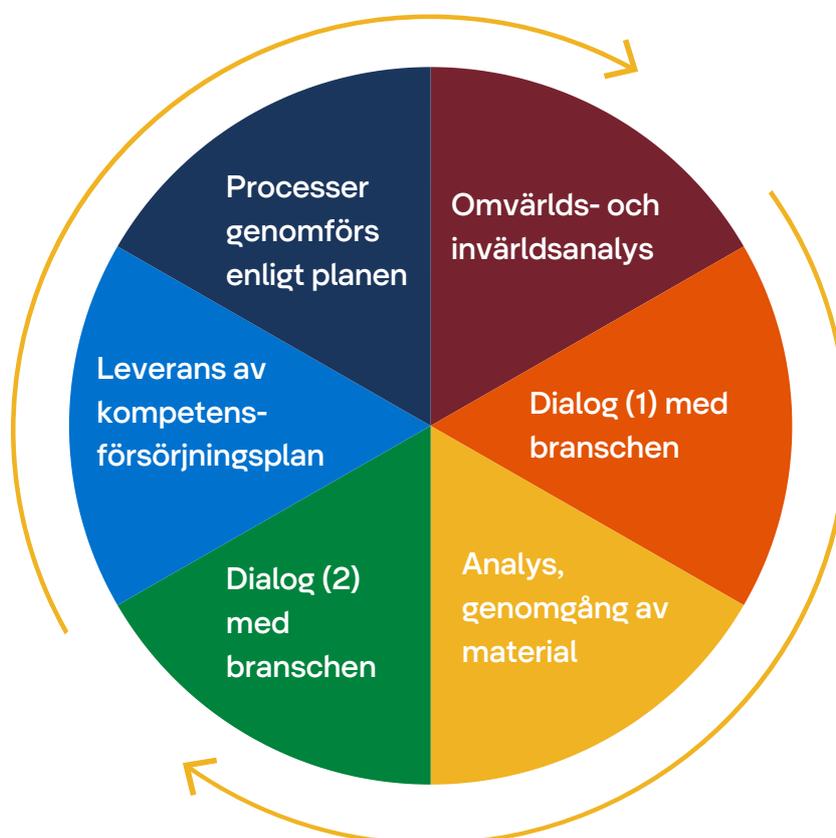
Helsingborgs klimat- och energiplan 2025–2030 visar hur staden ska bli klimatneutral till 2030. För att lyckas krävs samarbete mellan stad, invånare, näringsliv och andra aktörer. Planen fokuserar på att minska utsläppen där de är som störst. Energiområdet är centralt, med satsningar på effektiv användning, förnybar energi och ny teknik som CCS. Tillsammans kan Helsingborg skapa en hållbar framtid med låga utsläpp.

Introduktion

Hur

Planen utgår från en målsökande process som ska

- utforska och kvalitetssäkra utbildning utifrån arbetsmarknadens behov
- skapa intresse för utbildning och koppling till arbetslivet för elever
- möjliggöra inträde på arbetsmarknaden för de som står utanför.

Vilka har deltagit i dialogerna och framtagandet av planen?

Dialogerna har genomförts i två steg tillsammans med representanter från Bjärekraft, Landskrona energi, Höganäs energi, Krafteringen energi, Öresundskraft och representant från Region Skåne.

Omvärldsanalys

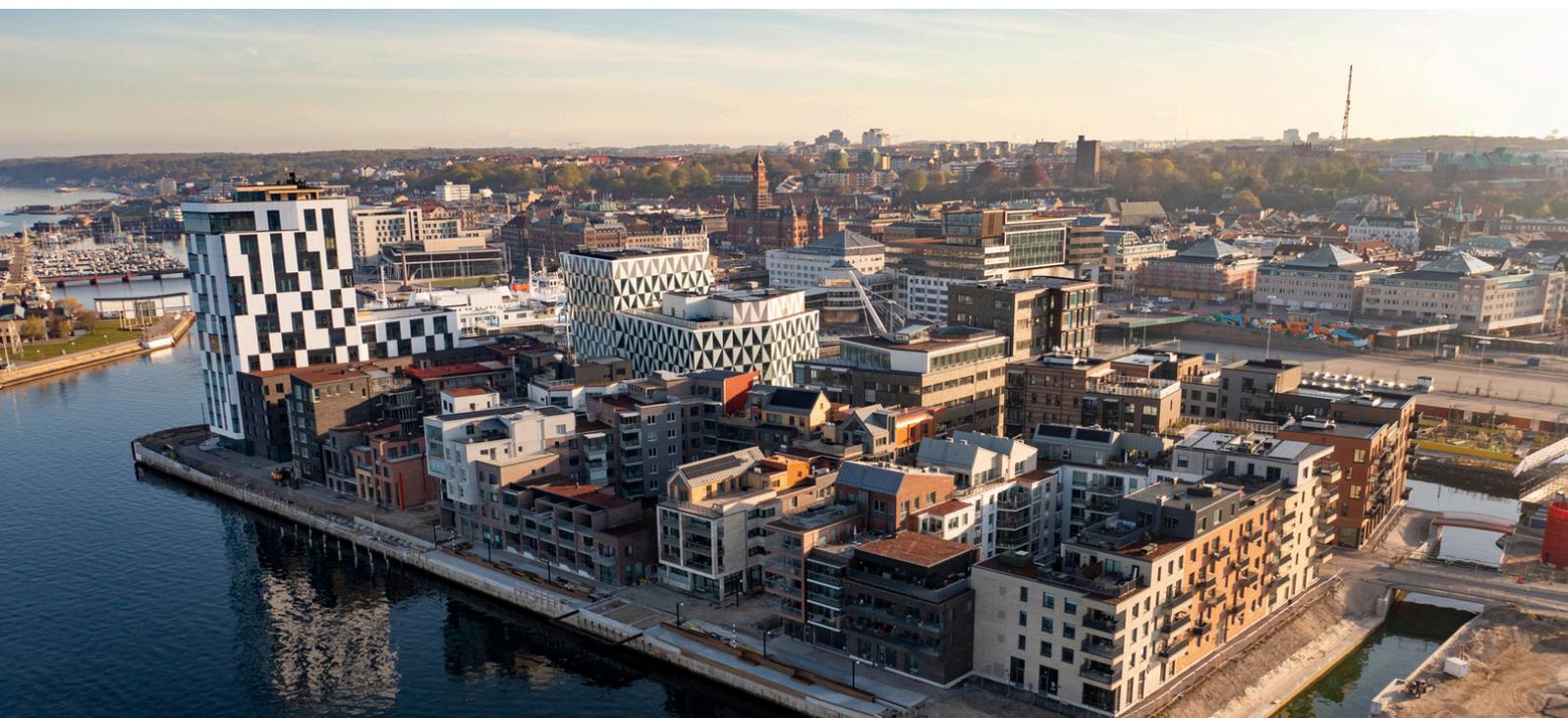
Framtidens behov av el och energi

För att säkra Skånes framtida elförsörjning krävs omfattande investeringar, etableringar och omställningar, inklusive energieffektivisering och användning av olika energilag.

Helsingborgs stad, liksom resten av Skåne, har höga ambitioner för smart energianvändning och arbetar tillsammans för att minska vårt lokala klimatavtryck. För att främja tillväxt och fortsätta den gröna omställningen är det avgörande för näringslivet att de har en tryggad energitillgång även i framtiden.

Det framtida elbehovet och elsystemets kapacitet, infrastrukturen för laddning och vätgas, utbyggnadstakten för elnät och utvecklingen av elmarknaden är bara några av de satsningar och utmaningar vi står inför. Elektrifieringen innebär även stora möjligheter för den hållbara klimatutvecklingen och de infrastruktursatsningar som planeras.

Sverige har goda förutsättningar att möta det ökande elbehovet i framtiden, men det kräver att vi har rätt utbildningar och kompetens på plats. Konkurrensen om arbetskraften är stor, och redan idag har branschen brist på kompetens. För att lyckas med omställningen behövs tillgång till kvalificerad arbetskraft som kan driva och genomföra förändringarna. Utbildningssystemet måste anpassas för att framtidens arbetskraft ska söka sig till utbildningar och yrkesroller som stödjer denna omställning. Dessutom måste redan yrkesverksamma ges större möjligheter till kompetensutveckling.

Dialoger

Nuvarande status och framtid

Enligt energiföretagen är branschen bra på att engagera sig i utbildningssystemet och marknadsföra utbildningarna. Den bilden stärks av de dialoger vi haft med branschen. Samtliga uppger att de är väl insatta i kompetensförsörjningsfrågan och arbetar aktivt med kompetensförsörjningsstrategier. Företagen bidrar gärna till att utveckla eller skapa nya utbildningar men även till att ta emot praktikanter, arrangera studiebesök eller föreläsa. Vid dialogerna och i svaren på de enkäter vi skickat ut framkommer det att samverkan med utbildningar främst sker med yrkeshögskolor även om behovet av kompetens även efterfrågas på gymnasienivå.

För att tillgodose framtida kompetensbehov bedömer Skolverket att andelen platser på el- och energiprogrammet i gymnasieskolan bör öka. Att se över dimensioneringen, inriktningar och kurser inom el- och energiprogrammet kan vara en väg framåt för att tillgodose branschen med rätt kompetens.

Prioriterade yrkesroller: Energiföretagen uppger att de under de kommande tre åren kommer att behöva rekrytera cirka 8000 tekniker och ingenjörer, med störst behov inom elnät.

Teknikerroller med störst rekryteringsbehov de kommande tre åren är:
Distributionselektriker, drifttekniker inom fjärrvärme/kyla samt drifttekniker inom el.

Ingenjörroller med störst rekryteringsbehov de kommande tre åren är:
Elkraftingenjörer och driftingenjörer.

Från teori till handling

Insatser och prioriterade roller

Samverka regionalt

Företagen inom elkraft i nordvästra Skåne är få men delar kompetensbehov. Därför är det viktigt att:

- Ta ett gemensamt ansvar inom Familjen Helsingborgs elva kommuner men också i hela Skåne för planering och dimensionering av utbildningar.
- I samverkan med Region Skåne säkerställa att utbildningsutbudet täcker branschens behov i hela regionen.

Anpassa utbildningsutbudet till arbetsmarknadens behov

Inriktningen elteknik dominerar på el- och energiprogrammet, medan behovet inom elkraft är stort. För att möta efterfrågan bättre ska vi:

- **Vuxenutbildning*/gymnasieutbildning:** Se över dimensioneringen av inriktningar och kurser och föra dialog med branschen om vilka kompetenser som behövs nu och i framtiden.

Långsiktig samverkan mellan utbildning och bransch

Många utbildningar är på plats, men samverkan behöver fördjupas. För att stärka utbildningskvaliteten och arbetsgivarengagemanget behöver vi:

- Utforska möjligheten för branschen att bidra med utbildningsmiljöer och praktikplatser.
- Stärka dialogen med befintliga utbildningsanordnare på gymnasial, yrkesinriktad vuxenutbildning och YH-nivå*.
- Undersöka möjligheten att etablera YH-utbildningar (eller delar av dem) närmare företagen.

*Se ordlista och källor på sida 11.

Från teori till handling

Öka mångfalden – fler kvinnor in i branschen

Endast 5 procent av eleverna på el- och energiprogrammet är tjejer. För att bredda rekryteringsbasen behöver vi:

- Utforma utbildningarna så att de är inkluderande och tillgängliga för alla.
- Satsa på kompetensutveckling för yrkeslärare, inklusive hållbarhet och normkritik.
- Göra riktade marknadsföringsinsatser på grundskolan, i samverkan med utbildningsanordnare och branschen.

Lyfta fram branschen och karriärvägarna

Elkraftsbranschen erbjuder många möjligheter, men de behöver bli synligare. För att locka fler unga och vuxna sökande behöver vi:

- Synliggör karriärvägarna i samverkan med branschen och utbildningsanordnare.
- Visa på möjligheterna till karriärväxling, vidareutbildning och att växa inom branschen.

Från teori till handling

Utbildningsnivåer

Många av de de yrkesroller som energibranschen efterfrågar kräver en YH eller högskoleutbildning. Det finns också en efterfrågan på gymnasial nivå av elektriker, framförallt drifttekniker och distributionselektriker.

Elektrikerutbildningen består av två delar, den grundläggande praktiska och teoretiska utbildningen som är skolförlagd. Den andra delen är lärlingsutbildningen där du anställs av ett företag och praktiserar dina kunskaper. Den är 1600 timmar.

Gymnasial utbildning

El och energiprogrammet på gymnasiet har fyra inriktningar: Automationsteknik, dator- och kommunikationsteknik, elteknik, och energiteknik. El- och energiprogrammet är det yrkesprogram som har högst antal sökande elever, 2024/2025 var det cirka 7600 i Sverige som antogs. Av alla elever som läser på el- och energiprogrammet i Sverige 2024/2025 läser 6632 elever inriktning elteknik, 1074 elever läser inriktning automation och 193 elever inriktning energiteknik (Skolverket).

Vuxenutbildning

Även vuxenutbildningen har yrkesutbildning på gymnasial nivå till elektriker. Den yrkesinriktning som är vanligast är installationselektriker men även yrkesinriktning till automationselektriker ges i samverkan inom Familjen Helsingborg.

Yrkeshögskola (YH)

Inom Yrkeshögskolan (YH) erbjuds olika påbyggnadsutbildningar inom el- och energibranschen som exempelvis energiingenjör och energispecialist.

*Se ordlista och källor på sida 11.

Ordlista och källor

Ordlista

Dimensionering av vuxenutbildning: Dimensioneringen av vuxenutbildning är ett lagkrav för kommuner som trädde i kraft den 1 juli 2023. Kommunen ska erbjuda ett utbud av utbildningar som motsvarar efterfrågan från arbetslivet och samråda med Arbetsförmedlingen, andra kommuner, regioner och arbetsgivare vid planering och dimensionering. Hänsyn ska tas till nationella och regionala kompetensbehov, särskilt i bristyrken.

Energimyndigheten: Energimyndigheten leder samhällets omställning till ett hållbart energisystem. De bidrar med fakta, kunskap och analyser om tillförsel och användning av energi i samhället, och ansvarar för Sveriges officiella energistatistik.

Vuxenutbildning och yrkesutbildningar på gymnasienivå: I samverkan med Familjen Helsingborg erbjuder 11 kommuner ett stort utbud av yrkesinriktad vuxenutbildning på gymnasial nivå. Läs mer om vilka utbildningar som finns på skanenvux.se/nv.

Yrkeshögskolan (YH): Yrkeshögskolan (YH) erbjuder praktiskt inriktade utbildningar som är direkt kopplade till arbetsmarknadens behov. Läs mer på yrkeshogskolan.se.

Källor

Energimyndigheten. (2023). *Sveriges elbehov 2045 – Hur stänger vi gapet?*
<https://www.energiforetagen.se/4917e4/globalassets/dokument/gap-rapport-handlingsplan/sveriges-elbehov-2045---hur-stanger-vi-gapet-20230215.pdf>

Skolverket. <https://www.skolverket.se>

Helsingborgs stad

Kompetensförsörjningsplan för el- och energibranschen

Följ vårt arbete på Helsingborgs Näringslivs LinkedIn och Arbetsmarknadsförvaltningen Helsingborgs LinkedIn. Läs mer på webbsidan [kompetensförsörjningsplan](#) eller skanna QR-koden nedan.

På sidan hittar du även kontaktuppgifter om du är intresserad av ett samarbete.

Bilderna i planen är från Helsingborgs stads bildbanker och Pixabay.

